



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

UČEBNÉ OSNOVY

STUPEŇ VZDELANIA	ISCED 2 – NIŽŠIE SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE
VZDELÁVACIA OBLASŤ	ČLOVEK A HODNOTY
NÁZOV PREDMETU	ETICKÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poslaním predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

CIEĽ PREDMETU

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

UČEBNÉ ZDROJE

Metodický materiál – Aktivity na hodiny ETV – Oľga Križová

Metodický materiál II, III – Ladislav Lencz

Preventívne programy „Cesta k emocionálnej zrelosti“ a „Vieme že....“

Internetové zdroje, časopisy, DVD,VHS

HODNOTENIE

Predmet ETV nie je klasifikovaný známku, ale hodnotený slovne nasledovným spôsobom:

- Ústne, prípadne zápisom do ŽK, KZ počas vyučovacej hodiny za aktivitu jednotlivca alebo celej skupiny
- 1x za štvrtrok informácia pre rodičov cez ŽK o práci žiaka na vyučovacej hodine

Hodnotíme:

- postoj k predmetu
- využívanie získaných komunikačných zručností
- rešpektovanie pokynov
- zapájanie do aktivít
- ochota spolupracovať v skupine
- snaha o sebaovládanie v správaní
- zapájanie sa do humanitných projektov a podujatí organizovaných školou

OBSAHOVÝ ŠTANDARD ETICKEJ VÝCHOVY

V. ročník – 5 tematických celkov

- 1.Otvorená komunikácia
- 2.Poznanie a pozitívne hodnotenie seba
- 3.Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých
- 4.Tvorivosť v medziľudských vzťahoch,iniciatíva
- 5.Etické aspekty ochrany prírody

VI. ročník – 6 tematických celkov

- 1.Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov
- 2.Kognitívna a emocionálna empatia,pochopenie druhých,vžitie sa do situácie druhých



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

3. Zvládnutie asertivity
4. Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre
5. Pozitívne vzory v každodennom živote
6. Prosociálne správanie

VII. ročník – 6 tematických celkov:

1. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity
2. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory
3. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity
4. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine
5. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti
6. Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom

VIII. ročník – 4 tematické celky:

1. Zdroje etického poznania ľudstva
2. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota
3. Ekonomické hodnoty a etika.
4. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

IX. ročník – 4 tematické celky:

1. Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí
2. Zdravý životný štýl
3. Závislosti, ktoré znehodnocujú náš život
4. Masmediálne vplyvy

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie realizované prostredníctvom rôznych cvičení, aktivít – hranie scénok, anketové metódy, dramatizácia, práca so zdrojmi, tvorba projektov, riešenie problémov apod. Osvojené zručnosti a skúsenosti na hodinách EV budú žiaci prenášať do každodenného života prostredníctvom viacerých techník – záznamy pozorovaní, vedenie denníka, zbieranie článkov, vyhľadávanie vhodných obrázkov, interview s rodičmi alebo inými osobami.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

V.ROČNÍK , 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Cieľom ETV v V.ročníku bude:

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu,
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania,
- učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia

Tematický celok/téma	Počet hodín tem. celku/témy	Obsahový štandard	Výkonový socio –afekt.	štandard konatívny	Prierezové témy medzipredmetové vzťahy	Stratégie/metódy, formy
Otvorená komunikácia Úrovne komunikácie -verbálna a neverbálna komunikácia - pozdrav - otázka - poďakovanie - ospravedlnenie - prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, prekážky	7	- vie vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne - vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia	-uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach	-dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa,pozdrav, poďakovanie, prosbu,ospravedlnenie sa -v komunikácií badať odstraňovanie komunikačných šumov	OSR /OBN– rozvíjanie základných zručnosti komunikácie	Precvičovanie vo dvojiciach,čítanie príbehov,využívanie hier,hranie rolí.
		-rozumie a vie	-uvedomuje si	-badať snahu		Pozitívna



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba - sebaopoznanie - sebahodnotenie - sebaúcta - sebaovládanie - poznanie svojich silných a slabých stránok - povedomie vlastnej hodnoty prvky formujúce sebaúctu v školskom veku /rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujem	7	vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaovládanie -vie pomenovať prvky podporujúce sebaúctu žiaka	dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok -pozná elementy formujúce jeho sebaúctu	o väčšie sebaopoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenia seba -v správaní badať väčšie sebaovládanie	OSR/OBN – získavanie pozitívneho postoja k sebe	motivácia, pozitívne príklady, práca so zdrojmi, motivačné príbehy zo života, vedenie denníka.
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých -pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach -pozitívne hodnotenie najbližších /rodina, kamaráti, učitelia/ -hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne	7	-vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch	-chápe zmysel pozitívneho hodnotenia druhých učí sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary	-je schopný verbalizovať pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach -vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže- u postihnutých,	OSR/OBN – získavať pozitívny postoj k iným a porozumieť iným.	Spolupráca s rodičmi, starými rodičmi. Využívanie informačných technológií. Zapojenie sa do projektu "Detský čin roka"-hlasovanie, čítanie príbehov. Priblížiť projekt "Dobrý anjel".



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

vyjadrenie prípadne pozitívne vyjadrenie pozitív iných -reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.				starých a chorých		
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva -rozvíjanie základnej tvorivosti -objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť /pohybová, výtvarná, imitačná, literárna, prosociálna/ -radosť z tvorivosti tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch /čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi/	7	-vie vysvetliť, aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch -vie vymenovať znaky tvorivého človeka	-rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov	-vie vysvetliť, aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch -pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý -vie si vážiť dobro poskytnuté iným človekom	OSR –získanie základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií TBZ –prezentovať sám seba,ale aj prácu v skupine HUV,VYV,TSV,LV	Tvorivé hry,aktivity,vymýšľanie príbehov. Zapájanie žiakov do celoškolských projektových dní. Riešenie modelových situácií.
Etické aspekty ochrany prírody		-vie vysvetliť súvislosť medzi	-cíti sa súčasťou prírody a chce jej	-podľa svojich možnosti	OSR –zodpovednosť seba samého ako	Vychádzka do prírody, pozorovanie a riešenie



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

-vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života -dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti /úcta k tým, čo prídu do prírody po nás/ -ekologická etika z pohľadu žiaka /zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách – tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo/	5	ľudskou činnosťou a životným prostredím -vie uviesť príklady ekologickej etiky /šetrenie energie, ochrana prírody/	pomôcť -vníma svoje možnosti pre ochranu životného prostredia	a výziev, ktoré ponúka región, chráni prírodu a životné prostredie -	spotrebiteľa za dopad na životné prostredie ENV -posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu RGV -utvárať a pestovať cit ku krásam prírody svojho regiónu. OZO – poznávať prírodu a zásady pobytu v nej. OBN, BIO, LV	situácií priamo v teréne. Zberové aktivity a triedenie odpadu. Ekologické hry, výtvarné spracovanie danej problematiky, literárne práce.
--	---	---	---	---	--	--



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

VI.ROČNÍK , 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Cieľom ETV v VI.ročníku bude

- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie
- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti - vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie,
- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu,
- umožniť deťom hľadať pozitívne hodnoty cez reálne a zobrazené vzory

Tematický celok/téma	Počet hodín tem. celku/tém y	Obsahový štandard	Výkonový socio-afektívny	Štandard konatívny	Prierezové témy medzipredmetov é vzťahy	Stratégie/metódy, formy
Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov. Uvádzanie žiakov do tajomstva citového života,definovanie a delenie citov,pocitov,identifikácia vlastných citov,pomenovanie, uchopenie,vyjadrenie a spôsob ich usmerňovania.Pomoc pri verbalizácii citového sveta-ponúknuť žiakom paletu	6	Vie vysvetliť pojem city a ich základné členenie- tie čo sa spájajú s prežívaním pohody/radosť,nádej, istota,vďačnosť,láska/ a tie,čo sa spájajú s prežívaním nepohody/hnev,neistota , neprijatie,smútok, odmietnutie../ -rozumie a vie vysvetliťvplyv citov na zdravie	Chápe dôležitosť vyjadrenia citov pre život -z vlastnej skúsenosti chápe,ako vplývajú city na zdravie a výkonnosť -vie narábať s pojmovým aparátom,ktorý sa týka	Vie narábať s pojmovým aparátom,ktorý sa týka identifikácie citov -badať snahu vyjadrovať city zrozumiteľne a bez zraňovania iných.	OSR /LV- analyzovať negatívne emócie a využiť nadobudnuté poznatky na ich prekonanie	Zážitkové učenie,výber aktivít z učebných zdrojov,individ.práca, denník pozorovania.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

vyjadrení pre to,čo pre-žívajú.		a výkonnosť človeka.	identifikácie citov -badať snahu vyjadrovať city zrozumiteľne a bez zraňovania iných.			
Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie druhých,vžitie sa do situácie druhých Rozvoj empatického vnímania iných ľudí na základe pochopenia dôležitosti empatie pre seba samého.Zložky empatie-kognitívna a emocionálna.Jej rozvoj, rozvoj,počúvanie,podobná skúsenosť,citlivosť, vyprázdnenie sa pre druhého,samotné zažívanie zo strany druhých.	6	Rozumie a vie vyjadriť pojem empatie a jej význam v medziľudských vzťahoch.	Chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným -v komunikácii badať prvky aktívneho počúvania a prejavienia empatie.	V komunikácii badať prvky aktívneho počúvania a prejavienia empatie.	OSR/LV- formovanie dobrých medziľudských vzťahov.	Pozitívna motivácia,pozitvny príklad,práca so zdrojmi,motivačné príbehy zo života,vedenie denníka.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Zvládnutie asertivity Asertivita ako súčasť komunikácie. Spôsoby správania v kolíznych situáciách - pasívne, agresívne a asertívne. Vysvetlenie podstaty asertivity - pokojné presadzovanie svojich názorov bez toho, aby sme ubližovali inému. Výhody a nevýhody všetkých troch typov správania. Asertivitou odbúravame agresivitu, bránime svoje práva, bránime sa proti manipulácii a útokom a učíme sa vyjadriť svoj názor.	5	Vie vysvetliť pojem „sebapresadenie“ a pozná jeho význam v medziľudských vzťahoch.	Je schopný reflektovať na svojom živote všetky tri formy správania - agresívne, pasívne a asertívne - chápe výhodnosť asertívneho správania pre ozdravenie a jasnosť vzťahov	Pri strete záujmov je schopný komunikovať asertívne, hájiť si svoje právo, avšak vnímať a rešpektovať i oprávnený nárok iného.	OSR – zvládanie vlastného správania	Hranie roly, práca v skupinách, precvičovanie vo dvojiciach.
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre Vysvetlenie pojmov vzor, model, idol. Pozitívne a negatívne vzory. Pozitívne vzory správania v histórii, literárne	5	Vie vysvetliť pojmy vzor, model, idol, ideál - vie rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory - vie uviesť aspoň dva negatívne a dva pozitívne príklady vzorov	Chápe pojmy vzor, model, idol vo svojom živote - cíti obdiv voči prosociálnym vzorom a chce	Je schopný posúdiť svoj idol - prejavuje schopnosť mravného	OSR - akceptácia rôznych typov ľudí, názorov MUV – podporovať spoluprácu s druhými ľuďmi	Práca so zdrojmi, interview, výber aktivít a cvičení, denník pozorovania - analýza prejavov pozitívneho správania.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

vzory, filmoví hrdinovia. Rozvíjať schopnosť mravného úsudku na modeloch správania, ktoré sú prezentované v médiách. Čo je to dobro a zlo v ľudskom živote? Ako sa prejavuje na správaní jednotlivcov a skupín, s akými dôsledkami pre jednotlivca a skupiny?		z histórie a z literatúry i zo svojho okolia	sa im podobáť	úsudku pri posudzovaní pozitívnych a negatívnych literárnych a historických vzorov	LV, HUV, DEJ	
Pozitívne vzory v každodennom živote Vedeť žiakov k citlivosti na vnímanie ľudí okolo seba, anonymný hrdina. Moje okolie a dobrí ľudia, čo si na nich najviac cením? Ako by som chcel žiť a ako nie, ako kto a prečo? Prečo sa mi nedarí byť taký ako oni? Môžem byť aj ja vzorom pre iných?	5	Vie vymenovať vlastnosti ľudí, ktorí môžu byť pozitívnym vzorom a vie aspoň dvoch takýchto ľudí identifikovať vo svojom okolí.	Chápe dôležitosť prítomnosti prosociálnych vzorov vo svojom živote - sám sa identifikuje s niektorými vlastnosťami svojich vzorov	Pripúšťa možnosť byť potencionálny m vzorom a v tomto zmysle badať prvky väčšej zodpovednosti	OSR – porozumieť sebe aj iným TSV, OBN	Čítanie príbehov zo života, individuálna pracovná denník pozorovania, využitie informačných technológií.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Prosociálne správanie Komponenty prosociálneho správania: -správanie v prospech druhého, správanie bez očakávania protislužby, alebo vonkajšej odmeny, správanie podporujúce reciprocitu, správanie, ktoré nenaruší identitu osoby, ktorá sa správa prosociálne. Druhy prosociálneho správania: pomoc, darovaní e delenie sa, spolupráca, priateľstvo.	6	Rozumie a vie vysvetliť pojem prosociálne správanie/prejavené dobro vo vzťahu k inému človeku bez očakávania odmeny/ -vie vymenovať niektoré druhy prosociálneho správania	Z vlastnej skúsenosti si uvedomuje, čo je to nezištnosť pri konaní dobra -tešia ho rôzne druhy prijatého i vykonaného prosociálneho správania	Badať rozvoj empatie ako predpokladu prosociálneho správania -je ochotný pomôcť, podeliť sa -vie prijať ponúkanú pomoc -participuje na tvorbe sociálnych projektov v triede, príp. v blízkom okolí	OSR- formovanie dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej	Zapojenie do sociálnych projektov v rámci školy, zapojenie do projektu "Detský čin roka", sledovanie projektu "Dobrý anjel", využívanie informačných technológií.
--	----------	--	---	--	--	---



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

VII.ROČNÍK , 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Cieľom ETV v VII.ročníku je:

- vysvetliť žiakom pojem prosociálne (sociálne pozitívne) správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaocenenie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie

Tematický celok/téma	Počet hodín tem. celku/témy	Obsahový štandard	Výkonový Socio-afektívny	štandard konatívny	Prierezové témy medzipredmetové vzťahy	Stratégie/metódy, formy
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznávanie svojich silných a slabých stránok, pozitívne a negatívne	7	Vie vysvetliť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti.	Poznaním svojich silných a slabých stránok svojej osobnosti vytvára priestor pre seba prijatie a rozvoj intrapersonálnej	V komunikácii i vo vzťahoch prejavuje sebaúctu - vie vyjadriť svoje myšlienky, formuluje ich ako svoj názor	OSR /OBN- akceptácia rôznych typov ľudí,rozpoznať svoje slabé a silné stránky,stanoviť si ciele	Anketové metódy,spolupráca v skupinke,



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

vlastnosti. Zdravé sebadovedomie. Prijatie samého seba aj so svojimi nedostatkami.			komunikácie			
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny, alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, asertivita a asertívne práva	6	- vie vysvetliť uplatnenie pojmu asertivita v každodennosti - vie vysvetliť pojem manipulácia	- chápe proces sebaakceptácie - rozumie manipulatívny spôsobom v správaní svojom i v správaní iných - pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia	- obhajuje svoje legitímne práva - svoje názory doloží argumentáciou - rozlišuje manipulatívne správanie iných i seba a odmieta ho - v komunikácii uplatňuje prvky asertívnych techník (vedieť povedať nie)	OSR -akceptovať dôležitosť každej roly a presadenia sa v skupine,prijat pravidiel v skupine	Hranie roly, aktivity.
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s	4	-vie vysvetliť slová: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajúce a prijímanie slobody, zodpovednosť -	chápe, že zodpovedná sloboda ho vedie k dobru pre iných i pre seba - chápe pojmy zodpovednosť a	- v správaní badať posun k prosociálnosti - je verný zásadám prosociálnosti - postupne	OSR /OBN – vyhodnotiť etiku svojho správania a konania,posúdiť čo je dobré a zlé,rozvoj základných zručností komunikácie	Riešenie konkrétnych situácií,hranie roly



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

druhými. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách...).		pozná zásady prosociálneho správania - vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine	vernosť	preberá zodpovednosť za svoje rozhodnutia		
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...). Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorené a citlivo komunikovať, byť asertívnym...). Zdravá a nezdravá kritickosť. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Pochopenie rodičov a súrodencov, dobré vzťahy v rodine,	7	- vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine	- uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine a snaží sa chápať ich význam - túži prispieť svojím dielom do dobrého fungovania vlastnej rodiny	- prejavuje snahu vychádzať dobre s členmi vlastnej rodiny - v rodine uplatňuje základné komunikačné zručnosti, požiadať o láskavosť, o odpustenie, vedieť vysloviť návrh - v rodinnom prostredí vie použiť pozitívne hodnotenie,	OSR/OBN – rozvíjanie dobrých medziľudských vzťahov v rodine, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva iných	Aktivity na danú tému, hranie roly, práca s pracovným listom.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

tolerancia a rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.				empatiu a tvorivosť v prosociálnom správaní - prejavuje spoluúč. na rodinnom živote - je schopný reflektovať vlastné pôsobenie v rodine		
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi	6	- vie čo je to počatie a prenatálny život človeka - vie vysvetliť dôvody pre odloženie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti - vie vysvetliť príčiny a dôsledky predčasného sexu - vie čo sú	vníma ako veľkú hodnotu - vníma a stotožňuje sa so svoju sexuálnou identitou - chápe pozitívne hodnoty, ako priateľstvo, láska, manželstvo a rodina - uvedomuje si riziká spojené s predčasným	- o otázkach sexuality hovorí úctivo - neznáme oblasti si ujasňuje dialógom s rodičmi, alebo učiteľom, - vo vzťahu k inému pohlaviu je pozorný a vnímavý	OSR – chápe svoj telesný psychický a sociálny vývin a svoju jedinečnosť ako individualitu, uplatňovanie základného princípu zdravého životného štýlu a nerizikového správania v období dospievania. MDV – zaujať negatívny postoj k prezentácií problémových obsahov /násilie, sexualita, vulgarizmus/	Sledovanie VHS/Vážim si ťa láska/, preventívny program Cesta k emocionálnej zrelosti.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Následky odtrhnutia sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti.		to pohlavné choroby a AIDS	sexuálnym životom - túži po hlbokom vzťahu založenom na úcte a vzájomnej láske			
Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom. Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným. Tolerancia, rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely.	3	- vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami - vie zdôvodniť potrebu i špecifiká komunikácie s osobami so špecifickými potrebami	- uvedomuje si ťažkosti, ktoré prežívajú starí a chorí ľudia a túži im pomôcť	- v kontakte so starými, chorými a s osobami so špecifickými potrebami prejavuje prvky tvorivej prosociálnosti	OSR –akceptácia rôznych typov ľudí,zásady ľudského spolužitia,sociálna spravodlivosť	Návšteva sociálneho zariadenia, a klubu dôchodcov.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

VIII.ROČNÍK , 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Cieľom ETV v VIII.ročníku je:

- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami,
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
- umožniť žiakom osvojiť si pozitívne postoje vo vzťahu k svojmu zdraviu,
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou;

Tematický celok/téma	Počet hodín tem. celku/témy	Obsahový štandard	Výkonový socio-afektívny	štandard konatívny	Prierezové témy medzipredmetové vzťahy	Stratégie/metódy, formy
Zdroje etického poznania ľudstva Etika; mravné hodnoty a normy; svedomie - pozitívne vzory (príklad zreých osobností), literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť.	8	- vie vysvetliť, čo je to mravná hodnota a mravná norma - pozná základné zdroje etického poznania ľudstva	- chápe význam svedomia vo svojom živote	-prejavuje rozhodnutie pre dobro ako postoj	OSR – mravné normy v správaní a myslení.Rozmýšľať o sociálnych a morálnych dilemách a zaujať k nim postoj.	Rozhovor Čítanie príbehov zo života osobnosti aj s nábož. života. /Matka Tereza,Don Bosco/
Život, telesné a duševné zdravie		-vie vysvetliť termín zdravie a starostlivosť	- chápe, čo v sebe zahŕňajú	- chráni zdravie svoje i zdravie	OSR –zodpovedný prístup k svojmu	Rozhovory,beseda s lekárom



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

ako etická hodnota Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny. Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia).	10	o zdravie - vie zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota	ochrana života a starostlivosť o zdravie	iných (oblečenie, jedlo, odpočinok, pohyb, stop drogám...)	zdraviu a zdraviu iných. OZO - vedieť poskytnúť prvú pomoc pri stavoch ohrozujúcich život BIO,CHE	
Tematický celok/téma	Počet hodín tem. celku/témy	Obsahový štandard	Výkonový socio-afektívny	štandard konatívny	Prierezové témy medzipredmetové vzťahy	Stratégie/metódy, formy
Ekonomické hodnoty a etika Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Primárna orientácia na peniaze a materiálne dobrá ako jeden z deštruktívnych prvkov ľudského života	8	- vie rozoznať a vysvetliť inštrumentálnosť a cieľovosť hodnoty peňazí - rozumie pojmom materializmus a konzumizmus - vie vymenovať „ekonomické cnosti“	-chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami - pozná ciele a úlohy reklamy	-v materiálnej oblasti je rozvážny, nemá veľké nároky - nepodlieha manipulácii reklamy a nedožaduje sa nadbytku ako nevyhnutnosti - prejavuje solidaritu a pomoc	OSR –moja spotreba/hospodárenie s peniazmi,stanoviť si ciele a priority v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami,záujmami a potrebami. MDV -účinky reklamy na človeka,manipulatívne prostriedky FIG -narábanie s peniazmi. OBN,MAT	Skupinová práca,rozhovory,práca so zdrojmi.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

(materializmus, konzumizmus). Reklama - jej ciele a metódy. Dešifrovanie manipulácií konzumizmu a orientácia na rozvoj celého človeka. "Ekonomické cnosti": sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť . Svojpomoc, solidarita,						
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu?	7	pozná zásady narábania s pravdou - vie vysvetliť pojmy dobré meno, česť, ublíženie na cti	- chápe etické problémy súvisiace s pravdou a dobrým menom - uvedomuje si hodnotu pravdy, cti a dobrého mena	- v komunikácii svoje názory a tvrdenia podkladá argumentmi a prijíma argumentáciu iných - nevstupuje bezhlavo do kritiky iných,	OSR - uvažovať o dôsledkoch vlastného konania a správania, formovanie dobrých medziľudských vzťahov triede i mimo triedy.	Práca so zdrojmi, riešenie situácií.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Česť, dobré meno, ublíženie na cti.				neohovára a neosočuje		
-------------------------------------	--	--	--	-----------------------	--	--

IX.ROČNÍK , 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Cieľom ETV v IX: ročníku je:

- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, ostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život, rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka.

Tematický celok/téma	Počet hodín tem. celku/témy	Obsahový štandard	Výkonový socio-afektívny	štandard konatívny	Prierezové témy medzipredmetové vzťahy	Stratégie/metódy, formy
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí Počúvanie, vedenie	9	- vie, aké má miesto asertivita v prosociálnom správaní	chápe dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov	je schopný vyjadriť i prijať kompliment - je schopný	OSR -nájsť možnosti vhodného riešenia problémov – uprednostniť pred konfliktom, formovanie	Hranie roly, doporučené aktivity.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita, orientovaná na prosociálnosť, požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.		- pozná zásady prijímania a vyslovenia komplimentu, prijímania oprávnenej i neoprávnenej kritiky	- vníma vlastné omyly ,čo ho vedie k väčšej otvorenosti prijať kritiku	pokoje prijat' oprávnenú kritiku - na neoprávnenú kritiku reaguje podľa zásad asertívneho správania	dobrých medziľudských vzťahov,rozvíjanie základných zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.	
Zdravý životný štýl Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti (opak neprimeraného sebaoceňovania) nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, dobroprajnosť, cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť, čistota zmýšľania, rečí, prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a	8	- pozná zásady, ktoré súvisia so zdravým životným štýlom a vie ich vysvetliť - vie popísať význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom - vie vymenovať možnosti trávenia voľného času vo svojom prostredí	-chápe dôležitosť zdravého životného štýlu aj vo svojom živote	vo svojom živote uplatňuje zásady zdravého životného štýlu - má svoje koníčky a vie o nich so záujmom hovoriť - voľný čas využíva vyvážené na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie	OSR -uplatňovanie základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote BIO,DEJ,OBN	Beseda,príbehy zo života i histórie



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie svojich citov, hlavne negatívnych, veselost', sebaovládanie. Zmysluplné využitie voľného času.				vzťahov, na svoje záujmy		
Závislosti Poukázať na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú	8	- vie, čo spôsobuje závislosti v živote mladého človeka - pozná škodlivosť závislosti od fajčenia, alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť	- uvedomuje si množstvo ponúk na závislosť - reflektuje mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí - túži zostať slobodným	- na ponuky k neviazanej zábave alebo iným druhom závislostí odpovedá – „nie“ - je schopný posúdiť mieru pri rôznych ponukách zábavy - akákoľvek neznášanlivosť voči osobám	OSR –prevencia problémového a rizikového správania,faktory ovplyvňujúce telesný,psychický a sociálny vývin,rozpoznávať nátlak skupiny avlastné ohrozenie,odolávať tlaku skupiny,vyhľadať pomoc. BIO,OBN,CHE	Besedy,stretnutia s kompetentnými ľuďmi,preventívny program „Vieme že...“ Práca s doplnkovým učebným textom „Ako zmeniť sám seba“.



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

neznášanlivosť.				alebo skupinám osôb je mu cudzia		
Masmediálne vplyvy Reflektovať vplyv masmédií – prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou	8	- vie vymenovať pozitíva i negatíva masmédií hlavne televízie a internetu	- chápe význam masmediálnych vplyvov vo svojom živote - je citlivý na zábery filmovej produkcie (etický odkaz)	je schopný si vyberať televízne programy - je pripravený vyhodnotiť etické prvky filmu, alebo vysielania (vhodného pre svoju vekovú kategóriu) vo virtuálnej realite hľadá to, čo podporuje jeho zdravý životný štýl	OSR – dokáže posúdiť čo je dobré a zlé, využíva nadobudnuté sociálne zručnosti pri výbere programov. MDV - rozlišovať etické a neetické správanie novinárov, redaktorov, eticky a neetický obsah v médiach, kritický ohodnotiť neetické správanie filmových hrdinov.	Práca s filmovými ukážkami, časopismi, dennou tlačou, riadená diskusia.

Používané skratky prierezových tém:

OSR	osobnostný a sociálny rozvoj
ENV	environmentálna výchova



Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

RGV	regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
DPV	dopravná výchova
OZO	ochrana živoata a zdravia
MUV	multikultúrna výchova
MDV	mediálna výchova
TBZ	tvorba projektu a prezentačné zručnosti
FIG	finančná gramotnosť
ČIG	čitateľská gramotnosť